

Előfizetési díj.

Videki postán vagy helyben házhoz hordva	
12 évre	15 frt.
6 évre	8 „
3 évre	4 „
1 óra helyben	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik: mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Bel-királyuteza 28-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények ezimzandók.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

AZ ÉRTÉKESBE CZIKKEK DINASTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Hatszor használt gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22.), Haasenstein et Fg. (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau.

Nyitólértek:

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

a „KELET”
politikai és közgazdasági napilap
575. ötödik évfolyamára.

A „Kelet” előfizetési ára:

Egy évre	15 frt.
Félre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy óra	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legcélszerűbben postai útvánnyal alólt könyvkereskedésébe küldendők.

Jólvezeték beklüdtöt előfizetés után sztelepéldánnyal szolgálunk.

Stein János

a „Kelet” kiadója.

A fusio.

Nagy események történtek; mártius harmadikától fogva két óriási párt, a deákpárt és balközépi megszűntek létezni. Nyolc évi heves harc után, megkötötték a béke legszelbiki, hol nem csak barátokká, hanem egy testté forrtak az ellenséges elek. Mártius harmadika nagy napja a azának, talán egy szebb jövőnek hosszú időn át évfordulatú ünnepe; győzelmi ünnepe Deák Ferencz nagy szellemének, közjogi kiegyezésének. A sir, a hová mltját temeti a Deákpárt, nem az enyész, hanem az élet temploma. Mi nem sirunk a hantoknál, sok tévedést, de maradó alkotásokat is zár multunk magába s hi hisszük, úgy reméljük, úgy vagyunk meggyőződve az alkotások becséről, hogy volt balközép, most már az új liberális pártunk egyik alkotó fele, nem nyul vatlan kezekkel e művek rombolásához nagy sértetetéshez is.

Nem csodálkozunk azon, hogy sokan tartozódással, sőt félelemmel néznek a jövő el, ily bizalmatlankodással viseltetett irányunkban egykoron Ausztria is, mert nagy különbséget tesz kormányának lenni és kormányt őrömleni, ekkor felhasználjuk mindazon eszközöket, melyekkel a várt bevehetjük, de amakkor képtelenek vagyunk azon szerzsámokhoz

nyulni, melyekkel fenfarthatjuk és megerősíthetjük. Mi tehát igyekezzünk a táplálás helyett lehetőleg elfojtani a bizalmatlanságot azon egyének iránt, kiket nem multjok, hanem csupán ifjú jelenük ültetett a kormány-rúdjához.

Az új kormány egyes tagjai ellenünk is vannak kifogásaink, egészen bizonyosak az iránt sem vagyunk, ha pártolhatjuk-e eljárásait; sarkelveit a régi Deákpárt bizonyára sérthetetlenül fenntartja és fentartjuk mi is, de az iránt erősen meg vagyunk győződve, hogy a fusio eszméje oly erős, oly ellenállhatlan természetű, hogy van egy elvek szerint csoportosuló józan liberális pártban, annyira megso-kalta már az ország a közjogi kérdés miatt saját véreivel az élethalálharc folytatást, oly annyira hatalmas a vágy egy compact, minden fractiótól megtisztult, erőteljes magyar párt s általa erős kormány iránt, hogy legyenek bár holmi apróbb akadályai a régi Deákpárt tartozkodás nélküli csatlakozásának az eszme magában oly annyira életerős, hogy ha a balközépiek nem élnek vissza a kezökbe adott hatalommal, ha Tisza Kálmán elég tapintatos lesz el nem idegeníteni magától, sőt megnyerni a Deák-pártiak teljes bizalmát, úgy az új liberális centrum nem mesterséggel létrehozott monstrum, hanem az ország közahaján gyökeres hatalmas párttá lesz.

Mi nem követeljük az új kormánytól, hogy a régi jobboldaliak kedvéért ne adjon helyet a balközépi kapacitásoknak, de előlegezett bizalmunk rögtön elfordulna föle, ha familiaris, stb. kevésbé tisztességes indokok alapján osztogattnának hivatalok, ha azt látnók, hogy Tisza Kálmán fontos állását, a balközépiek diadalának előmozdítására használja fel. Ily eljárás folytán megcsalva éreznék magát az ország a fusio ösztönzésébe vetett hitében, csatlakoznék Tisza Kálmánnak előlegezett bizalmában s az ily keserű csalódásnak drágán adná meg árát az ország.

Mi azt várjuk a kormánytól, hogy a multtól eltekintve képessége és jelleme szerint méltányolja az egyénekre a régi pártérdek legkisebb maradványa is elhaljon benne úgy, miként a jövőre nézve elhalt a Deákpárt és a balközép; higgadt páratlansággal igyekezzék erősíteni a megkötött egységet, irtsa ki minél hamarabb a multból a fennálló differentiakat, legyen mindkét fél engedekegy egymás irányában, kifelé pedig szigorú és következetes. Mi reméljük — a balközéptől függ, hogy ne csatlakozzunk — miszerint 1875. mártius 3-ika, az egész-ségtelen pártviszály megszűntének, egy

szébb jövőnek első napja volt, szívünk hő vágya, hogy az első napok évekké nőjenek.

A Deák-kör f. hó 3-iki esti ülésén értekezleten bucsuzott a volt kormánytól. Gorov elnök meleg hangon fejezi ki a pártelismerését és háláját a volt kormány hazafias, önfeláldozó megtartása iránt, s Bittó társainak nevében is meghatóltan bucsuzott a párttól, kijelentvén, hogy mint hű tag lép ismét vissza, s felszólítván a pártot az új kormányuk minden utógondolatától s személyes érdektől ment buzgó támogatására. Ezután Gorove elnöktársainak nevében is Széll mint a kör jegyzője, s Kovách L. mint igazgató mondtak le eddigi állásukról. A kör elismerését elnöke irányában Bánó tolmácsolá. A párt tagjai élénk eljenzéssel s szívvel készvételökkel vettek búcsút a volt kormány tagjaitól s elnöktől.

Az eddigi Deákpárt és balközép közös értekezletét a „Hungária” disztermben Ghy-czy Kálmán nyitotta — nagy számmal egybegyűltek felszólítására — meg. Örömet fejező ki, hogy megérhető a pártok egyesülésének e rég várt napját, s felhívta az értekezletet elnök s jegyző választására. Közfelkiáltással Gorov első, s Várady G. másodolnőkné választott meg. Gorove — úgy az értekezlet, mint a kormánytagok, köztük Tisza, ismételt felkérésének engedvén, elfoglalta az elnöki széket, s a jegyzőkönyv vezetésére Jókait kéri fel.

Wenckheim kormányelnök az egyesült párt támogatásába ajánlja a kormányt; örömet nyilvánítja a pártok egyesülésének megvalósulása fölött, s igéri, hogy főfőrkése leend ezen egyesülés megszilárdítása.

Széll pénzügyminiszter: A ráneveződő óriási feladattal szemben a párt elnökséjét kéri. Nem ereshkedik pénzügyi programot fejtegetésébe a megalakulás első percében; a kormány intencióit a házban már így is jelző a kormányelnök, s a részletes kivitel módzatairól szólni később sem leend helyén. Kijelenti, hogy mindent elkövet az egységy helyreállítására, bár az általa eddig helyeselt pénzügyi politikának egész terjedelmében való érvényesítéséről bona fide letett a változott viszonyokkal szemben, mely az egyéni véleményhez való merev ragaszkodást jogosatlanná tévé. Ha azonban szükséges leend, a kormány apellálni fog a nemzet áldozatkészségére is. Kéri a párt jóakarátát, s azt, hogy tettei után itéljék meg.

Tisza belügyminiszter: A helyre hol jelenleg áll, azon meggyőződés vezérelte, hogy ne a felett vitakozzunk, a mi most nem oldható meg, de tegyük meg azt ami megoldható, s a magyar állam fentartására elkerülhet-ült asztala előtt kezében hirlappal, de melyet nem olvasott, mert küzdelmünk zavart lármája felhatott volt hozzá, s felkelté figyelmét; a mint beléptem, felém fordítá tekintetét. (Folyt. köv.)

Az álom.

— Irta Halévy. —

Rudolf barátom tegnapielőtt esküdtöt a St. Klotild templomban. . . Óda érkeztem, sokan voltak s a szertartás folyamában volt. Az oltár felé furakodtam. A pap éppen e mondatl végzte be beszédét:

„Legyetek egyesülve itt e földön, egész addig, míg véglegesen a menyországban egyesültek.”

Nem tudtam csodálkozomatom visszatar-tani. Rudolf nem egy ifjú leányt vett nőül, hanem Charmelien Gaston barátomnak özvegyét, a szép kis Charmelien Janka grófnőt. E szeretetre méltó teremtesnek az volt rendeltetése, hogy barátainkat boldogítsa, Gaston után Rudolfot. A földön ez igen egyszerű dolog. Gaston eltávozott, Rudolf itt maradt; de ott fent az éghen a végleges egyesülésre ketten lesznek: Gaston és Rudolf, az első és a második férj.

Mély elmélkedésbe merültem. A saint-klotildi papnak ez a mondata bihetőleg minden házassági szertartásnál mondott beszédében előfordul. Azelőtt öt évvel Gastonnak is ugyan-ezt az ígéretet teheték; azt mondhatták neki, hogy ha úgy él és hal meg, ahogy egy jó keresztényhez illik, akkor a kis Jankáját a menyországban az angyalok, arkangyalok és trónusok között ismét megtalálja.

lenül szükséges. Ő is kijelenti, hogy ha minden más intézkedés nem lenne elégséges, a kormány a nemzet áldozatkészségére is apellálni fog. Mint miniszter javaslatba hoz ugyan mindent, a mit az ország érdekében szükségesnek tart, de semmi actióba nem lép társai háta mögött, s ő Felsége előleges jóváhagyásának kikérése nélkül. Erős kormányt csak a párt részéről, csak mindennapi kölcsönös érintkezés által nyerhetni ki s ennek létesítésére intézkedést kéri; az egyesülés anyagi oldalának előkészítésére egy bizottság kiküldését kéri, s az új pártot „egyesült szabadelvű párt”-nak óhajtja nevezettni.

Móritz társaival együtt bizalommal jött e helyre, s hason bizalmat kéri. Magává teszi a kormány programját, s pártolja az indítványozott elnevezést. — Pulszky F. megjegyzi, hogy a másik párt is teljes öszinteséggel jött e helyre, mert melegen óhajtja az egyesülést. — Jókait hangsúlyozza az erős párt szükségét; netaán eltérő véleményét ő is elmondja az értekezleten, s törekszik azt érvényesíteni, de ha kisebbségben marad, nem viszi véleményét ki, hanem pártjával szavaz. A kormány csak akkor lesz erős, ha mindnyájan így cselekszünk. Pártolja a „szabadelvű párt” elnevezést.

Elnök végzésül kimondja, hogy a párt-egyesülést az értekezlet újabban megerősíté; a kormány tagjainak nyilatkozatai helyeslő, örvendetes tudomásul vétetnek; az egyesült pártok „szabadelvű párt” nevet vesznek föl; s az egyesülés anyagi része iránti javaslatlételre a két párt választmányából álló bizottság küldetik ki. Addig is, ha szükség lesz, a Deákpárt helyiségében tartatik értekezlet.

Végül egyhangulag kijelöli az értekezlet Ghy-czy Kálmánt a ház elnökévé.

Az új kormány a képviselőházban.

A képviselőház mártius 3-iki ülésén mutatta be magát az új kormány.

Elnök következő szavakkal nyitja meg az ülést. T. ház! Az akadály, mely szükséges-tette, hogy a képviselőház üléseit egy időre felfüggeszsze, a mai napon el van hártva s így az ülést ezennel megnyitom. Van szerencsém jelenteni, hogy egy legfőbb kegyelmes királyi leirat érkezett, mely így hangzik:

Szeniczey Ödön olvassa a királyi leiratot.

Mi első Ferencz József Isten kegyelméből ausztriai császár, Csehország, királya stb. és Magyarország apostoli királya.

Hí Magyarországunk és társországi zászlósainak, egyházi és világi főrendinek és képviselőinek, kik az általunk 1872. évi septem-

Azonban nagy mozgolódás van körültem, A mise bevégződött. A nagy orgonák Mendelssohn indulóját játszották. Követtem a tömeget, mely a szekrestyéből vitt. Kezet szorítottam a mennyasszonnyal és a völgyénnyel. Egy szót sem szólottam hozzájuk s ezt nagyon helyesen tettem, mert egy ostobaság volt a nyelvem hegyén; azt hiszem nem állhattam volna meg, hogy Rudolfból meg ne kérdezzem: „Hallottad és jól megértetted-e a végleges egyesülésre vonatkozó mondatot? Kedves barátom, a végleges egyesülésre ketten lesztek.”

A templomból távozom, két vagy három látogatást teszek, aztán haza megyek, lóra ülök, a körben ebédelek, az operába megyek és ez az ostoba rögeszme folytonosan üldöz: „hogy majd egyszer a más világban Gaston és Rudolf hogy egyenlített ki a dolgot?”

Lefekszem: elalszom, s ekkor kezdődik az álom. Egy álom, ne feledjék el, hogy csak egy álom.

A menyországban vagyok, a pályaudvaron. Nagy a forgalom; a kocsik üresen indultak el s kisebb-nagyobb mértékben érkeztek meg. Szent Tamás apólya főnöke. Vele beszélgettem s a szolgálat szervezését nagyon lekötelezőleg magyarázta meg.

— A földről induló vonatok — mondá — a pokolt és purgatoriumot is érintik s a menyországban állanak meg. Jelenleg itten nagyon, de nagyon sokan vannak. A szt. atyát ez utolsó években egy kissé megkínózták; és a religio, mintha egy kis látszata volna az üldözésnek, mely a lágyemeleket felmelegítette, a közönyösöket elhatározottakká tette. A zsinat kitűnő intézmény s nekünk juxtaunkra szolgál. Végre, mi elégedettek vagyunk, nagyon elége-

ber hó 1-ső napjára Budapest fővárosunkba összehívott országgyűlésen egybegyűlvék, királyi üdvözlünket.

Kedvelt hivatok! Miután öszintén kedvelt hívunket, vitelő sárosfalvi Bittó Istvánt saját kérelme folytán magyar miniszterelnöki állástól kegyelmesen felmentettük, magyar kir. miniszterelnökké öszintén kedvelt hívunket, nagyságos kigyósi báró Wenckheim Bélát, ez idő szerint személyünk körüli magyar miniszterünket neveztük ki. (Eljenzés)

Kelt Budapestben, 1875. mártius hó 2-án.

Ferencz József, s. k.

Bittó István, s. k.

Elnök: Ezen kegyelmes királyi leirat hódoló tisztelettel tudomásul vétetvén, kihirdetés végett a főrendiházzal közöltetni fog.

Felolvastott Wenckheim b. levele, mely így hangzik:

Méltóságos alelnök ur!

Ő császári és apostoli királyi Felsége mai napról kelt legfőbb elhatározásával az összes miniszteriumnak hivatali lemondását legkegyelmesebben elfogadván, Bittó István urat a miniszterelnöki állástól saját kérelmére legkegyelmesebben felmenteni, egyszersmind pedig engem szintén mai napról kelt s alatt hiteles másolatban mellékelte legmagasb kizáróval magyar miniszterelnökké legkegyelmesebben kinevezni s az egyes miniszteri állomások betöltése végett javaslatlétéll megbizni méltóztatott. Ezen legmagasb megbízás folytán előterjesztvén az egyes miniszteri tárczák betöltésére vonatkozó legalázatosabb javaslatomat, ő felsege azt ugyan a mai napról kelt s 2/ alatt hiteles másolatban szintén mellékelte legfőbb elhatározással legkegyelmesebben jóváhagyni méltóztatott.

Midőn ezeket méltóságod becses tudomására hoznám, van szerencsém megjegyezni, hogy Bittó István urnak a magyar miniszterelnöki állásától való felmentése s az én kineveztetésem tárgyában az országgyűléshez intézett kegyelmes királyi leiratot a legközelebb tartandó képviselőházi ülés alkalmával lesz szerencsém méltóságodnak kihirdetés végett kézbesíteni. (Eljenzés.)

Fogadja méltóságod kiváló tisztelettem nyilvánítását.

Budapestben, 1875. évi mártius hó 2-án.

B. Wenckheim Béla, s. k.

A háznagy erre bevezeti az új kormány tagjait, kik zajos eljenzéssel fogadtatnak.

Wenckheim Béla b. miniszterelnök: Mélyen tisztelt képviselőház! Midőn felsőges urnak királyunk akaratának és parancsának hódolva elvállaltam a kormány elnökség nehéz és nagy felelősséggel járó tiszteit, egy percig sem ismertem félre e feladat nagyságát és súlyát; — lelkiismeretesen mérlegeltem ezzel szemben saját erőmet, tehetségemet és ha mindamellett elhatároztam magamat e helyre lépni, e

detek. Néhány hónap óta a paradicsomba érkező utasok számban folytonos emelkedés van; az elundulásnál, a földön, mindennap új kocsi-kal a vonathoz csatlólni. . . Késztelen, hogy e nagy forgalomban a himlőnek is van egy kevés része, de a hit megújulásának még sokkal több. Azonban a mondottaktól ómagma is meggyőződhetik. Hét óra tíz perc . . . A gyorsvonat minijárt megérkezik. . . Igen, gyorsvonatnak is vannak, melyek a földről egyenesen ide jönnek. . . Hallja a gőzmozdony fűtőlést? — Itt a vonat. A francia szervezését fogadtuk el, az a legjobb. Egy nagy társulat, mely részvényeit a nyilvános aláírás útján bocsátotta ki; a kötelezvények az ég által biztosítottak.

Fővonalaink be vannak vezetve; de még nem vagyunk mindenik bolgyóval összeköttetésben; jelenleg a második hálózatunkkal vagyunk elfoglalva. Nézzé csak jól, a vonat érkezik. Látja, három osztályu kocsiaink vannak: az első, második és harmadik osztály; egy máhkokosnk is van s a kutyáknak egy külön helyünk. — Most szállanak ki; nézzén oda jól és jegyezze meg, hogy a második osztályban nagyon kevesen vannak, a nyárspolgárság keveset ad, rendszeren elégedetlen voltairanus és szabadgondolkodó, igen, ilyen a nyárspolgárság! A hamadik osztály ellenben mindig tele van; vegyesen jó és rosszakkal, azaz a néppel; de ezek rendszeren jók. Az első osztály szintén tele van. Ah! de azt is el kell ismerni, hogy a gazdag embereknek üdvözülése nagyon meg van könnyítve. Egész idejökkel rendelkezhetnek s feltéve, hogy életüknek legjobb részét a sátnak adják, de azért, ha egy kis jóakarát van bennök, időről-időre a vallással szemben is tisztába jöhetnek.

(Folyt. köv.)

helyre, a melyen hazafiai erényekben gazdag, és nála nagyobb tehetségű férfiak küzdöttek változó szerencsével a haza ügyeinek vezetésével járó nehézségekkel; akkor higgye el a t. ház, hogy elhatározásomnak alapja nem volt sem az önhittség, sem öntulbecsülés; meghajoltam koronás királyom akarata előtt, hódoltam a hazafiai kötelesség érzetének, melynek parancsa elől kitérni gyengének és erősen egyaránt nem szabad még azon esetben sem, ha a kötelesség teljesítése azonos lenne is az önfeloldozással. (Élénk helyeslés.)

Bátorítógát, sőt döntőleg hatott rám azon körülmény, hogy sikerült oly férfiak közreműködését megnyernem, kiknek a szent és közös cél elérésére irányzott egyesülésük alapos reményt nyújt egyrészt a kormányban minden iránybani erővel vezethetősére, másrészt biztos záloga annak, hogy a pártokat elválasztó és a közügyekre nyomasztólag hatott ellentétek kiegyenlítésével eljutottunk parlamentaris életünk azon stadiumához, mely a törvényhozásnak egyöntetű gyors és határozatú nézőpontjára nyújt kilátást. (Élénk tetszés.)

És most, midőn az elnökségem által megalkult kormány tagjait van szerencsém a t. háznak bemutatni, engedjék meg, hogy röviden körvonalozzam a legelső és legfőbb cselekedő azon sorozatát, a melynek keresztülvitelére én és miniszterársaim vállalkoztunk (Halljuk! Halljuk!)

(Olvas.) Első feladatának tűzi ki a kormány, hogy az államháztartást és ezzel kapcsolatban az ország kormányzatát rendezze. E kitűzött cél elérése szempontjából mindenekelőtt szükségesnek tartja, hogy először életbe léptesse az állam feladatainak veszélyeztetése nélkül lehetséges legnagyobb takarékoskosságot a már fennálló rendszerek között; hogy 2. a központon kezdve a közigazgatás rendezése a szorosabb értelemben vett közigazgatást, és ezzel kapcsolatban rendezze a pénzügyi igazgatást és az igazságszolgáltatást némely teendőit bizonyos korlátok közt és meghatározott ügyre nézve, úgy, hogy előálljon az összhang a kormányzatban és a megtakarítások nagyobb mérvűek lehessenek; hogy 3-szor a perrendtartás, a csődeljárás, a végrehajtói intézmény és az ügyrend megváltoztatása, a fegyelmi eljárás, és más hasonló intézkedések által oda hasson, hogy az igazságszolgáltatás általában gyorsabb és jobb legyen és az állami kincstár is kisebb mértékben terhelje. (Tetszés.)

4-szer. A vasutúgynek általában rendezése, vasutaink célzerűbb beosztása, a kisbelleknek egyesítése, a tarifakérdés szabályozása, és az ellenőrködés sikeresebb tétele által oda működik, hogy a kamatbiztosítási összeg kisebb legyen; hogy

5-ször a közmunka kérdés általában szabályoztatván, az állami kincstár ezuton is megmentessék kiadásainak egy részétől; hogy

6-szor az adótételek emelése nélkül is a jövedelmek fokozását eszközölje oly intézkedések által, melyek a fennálló adóknál és jövedékekkel megátolják az államkincstár megkötését; az államvasutaknak, ha másképp nem lehetne, részben vagy egészen bérbeadás útján is jövedelmesebbé tétele által, az államerdők célzerűbb kezelése által, a bányáknek a lehetőség beálltával el- vagy bérbeadása, a vasutak, közszénbányák és gyári vállalatok oly kezelésének életbeléptetése által, hogy azok az államkincstárnak legalább terhére ne váljanak.

Ezeket kívül a kormány feladatának tekintti azt, hogy

7-szer életbeléptetessék a törvényhatósági házi pénztár, a mi, ha az állampénztár jelen helyzetében részben újabb terhet ró is az állam polgáira, egyuttal az önkormányzat igényeinek felel meg és a takarékoskosságonnyira szükséges irányzatának szerez érvényt le az alsóbb közigazgatási rétegekre; hogy

8-or érvényesítettén azonnal a vám- és kereskedelmi szövetségre vonatkozólag a törvényben adott jogok, oda törekedjünk, hogy addig is, míg az általános vámrendszer bonyolodott és rövid idő alatt meg nem oldható kérdése elintéztethetnék, történjenek meg a fogyasztási adókra nézve a magyar kincstár érdekében levő és az igazság és méltányosság-nak megfelelő intézkedések. (Helyeslés.)

9-szer azonnal kezébe véve a bankkérdést azt az ország senki által kétségbe nem vont, jogának és érdekének megfelelőleg a lehetőséggel mielőbb megoldja; (Helyeslés.); hogy:

10-szer a 153 millió kölcsön refundálására, illetőleg törlesztésére való tekintettel javaslatot készítsen az államjóságok értékesítésére nézve.

A kormány mindezeknek teljes erővel és erélyvel való megindítását és folytatását tartja első kötelességének, és azon fog igyekezni, hogy — nem érve itt az adóügyi bizottság által letárgyalt törvényjavaslatokat — az állam polgárait újabb terhekkel a lehetőségig megkímélje. De ha mindez, mi a főbbek szerint czélba vétetett, nem hozná meg a kellő eredményt vagy pénzügyi bajainak okaiobbaknak bizonyulnának, vagy nem lévén az említett kérdések minden igyekezet dacára is a kellő időben megoldhatók, azon semminek alá nem

rendelhető szempont hogy az államháztartásnak fennakadni, vagy csak zavarba jönni is nem szabad, ez szükségessé teszi a nemzet hazafiságába vetett bizalommal azt hogy a bajon adófelemelés által segítségünk, kellő időben kezdeményezni. (Élénk tetszés.)

Sok és fontos teendőt ruhának már az említették is a kormányra és törvényhozásra egyaránt. Számtalan teendő van még ezen kívül mind közigazgatási, mind törvénykezési tekintetben és sok az a mit hazánk anyagi és szellemi felvirágzásának érdekében tenni kell. — A legőbbséket legalább létesíteni ezek közül is teljes erővel fog a kormány igyekezni.

Az állampénztár helyezete és a törvényhozásnak a főbbek mellett rendelkezésre maradó ideje levén a korlát, mely azt, — hogy mennyire lehetséges menni ezekben kijelöli. Hogy ezen üsszakban mit óhajt még a kormány előterjeszteni, ez iránt a legközelebbi ülésben fogja előterjesztését megtenni.

Ime a t. ház, ezek azon teendők, a melyeknek kezdeményezésére vállalkoztunk. Fog-e ezek keresztülvitele és mennyiben sikerülni, ez nem függ egyedül tőlünk. Egy hazatis és nemes érzelm által sugalt jelszó alatt kezdeményezett néhány hét előtt azon actio, mely a jelen átalakulásnak mondhatni kiindulási pontját képezte; e jelszó volt „a haza mindenek felett,“ e jelszó az, mely alatt a kormány megkezdte és Isten segédelmével folytatni fogja működését; e jelszó, nem kétem, — sőt meg vagyok győződve — az önké is.

S ha ez fogja buzdítani az ország minden becsületes polgárát a hazafiai kötelesség teljesítésében, akkor hiszem, hogy munkánk meddő nem leend — és a nemzet jobb jövőjében megtaláljuk jutalmunkat.

Fogadja a t. ház, mely tiszteletünk kijelentését és ha előterjesztett javaslataink helyeslésükkel találkoznak, engedje meg, hogy hazafias támogatását és közreműködését kikérem. (Élénk eljénzés.)

B. Sennyey Pál: Hazafias örömmel üdvözi a két ellenkező közigazgatási alapon állott párt egyesülését, óhajtván azonban, hogy a kormány egyöntetű, határozott elvek alapján járjon el, helyesen tartja, hogy elvárataival külön elvi álláspontot foglaljon el. Eltérő nézeteit jelezni a érvényesítésére törekedni mindig kötelességének tartandja, de ez nem gátolja abban, hogy a kormányelnök felhívásának megfelelően, ő is a haza ügyét állítsa fel követendő közös célul, s ha ellenzéki téren fog is működni, ez a legloyálisb leglovagiasb oppositio leend.

Bittó azt hiszi, felmenti őt a háza felelet alól Simonyi azon vádjára, hogy a kormánytól pártalakítás megbizást fogadott el. A korona csak előlegesen tudomást akart szerezni a pártviszonyokról, s úgy véli, hogy itt nincs helyén ennek tárgyalásba bocsátkozni.

Gr. Lónyay is röviden kifejezve örömet a pártgyesülés fölött, s azt, hogy minden, a helyzetet magaslátán álló kormányjavaslatot támogatni kész, bár úgy ő mint barátai független állásukat fenntartják. A ház az új kormány megalakulását tudomásul veszi.

Elnök bejelenti Perczel, Tisza, b. Simonyi, Széll és Péchy T. lemondását a képviselőségről. Az illető központi bizottmányok fel fognak szollitálni az új választásokra. Bemutatja továbbá Perczel Béla levelét, melyben a ház elnöki tiszteréről lemond, köszönetét fejezve ki a tapasztalt támogatásért. (Általános eljénzés.) A ház egyhangulag Ghyey Kálmánt kialsítja ki új elnökül, ki azonban hivatkozik a házszabályok azon határozatára, hogy az elnöki szék titkos szavazással töltené be. A ház b. Wenckheim felkérését folytán az elnökválasztást a holnaputáni ülés napirendjére tűzi ki.

A képviselőház ülése után az új kormány megjelent a főrendiházban is, s báró Wenckheim ott is előadta programját, ajánlva a kormányt a ház támogatásába. A főrendek nevében Majláth elnök üdvözölte a kormányt, kijelentvén, hogy a ház mindig támogatni fogja a haza javára irányuló törekvéseiben. Az ülés alatt és után Tisza Kálmán nagy figyelemnek volt tárgya a főrendiház főispán-tagjainál.

BELFÖLD.

Brassó, márt. 4.

(A brassói gymnasium románai subventioja.)

Hogy ez állítás „a tudomány hatalom“ igaz, kétségbevonhatlan bizonyosságait szolgáltatják a nyugat művelt népei, kiket hogy megközelíthessünk a századok mulasztásait kipótolhassuk, szívós kitartás sokszorozott erőfeszítés válik szükségessé minden tekintetben.

Kormányunk és törvényhozásunk, megérve a kor égető, elődázhatatlan követelményét a művelődés előmozdítása céljából, valóban meglepő s életrevaló intézkedéseket tett s létesített is.

S ha ezen intézkedéseiben az állam és nemzet érdekei voltak irányadók, az hibául épen nem róható fel.

Ha a tudomány és művelődés érdekében nemes adományozások történnek, ezen esemény mindazokban, kik meg vannak győződve arról, hogy úgy az egyesek jólété, előhaladása külön-külön, mint általában a nemzeté csakis a szellemi fejlődés folytán érhető el, valódi benső örömet szül.

Ily eseményről értesít bennünket egy távirati tudósítás, mely szerint a bukaresti kamara a helybeli román gymnasiumnak 15.000 franc-nyi subventiót a folyó évre is megszavazta.

Ez ajándék tekintve mint az az első tekintetre mutatkozik s a czélt, melyre tétetik, örömet idézhetne elé a művelődés előmozdításának ily nagyszerű pártolása miatt.

De lehet ez ajándékozásnak oly oldala is, mely komoly gondolkodásra is alkalmat szolgáltat.

Mindezen ajándékozásnál, különösen ha az tetemes, önkénytelenül merül fel azon kérdés, hogy vajjon az ajándékozó oly boldog állapot, oly kedvező viszonyoknak örvendő-e, hogy egy ily ajándékozást melléktételek nélkül tenessen.

Épen ez okból itt is kérdezhetni, ha vajjon Romania a szellemi fejlődés tekintetében már ott áll-e, hogy évenként 15.000 franc subventiót adjon ki csupán a művelődés előmozdítása nemes czéljából egy idegen állam területén, idegen törvények alá tartozó tanintézet javára?

E kérdésre úgyhiszem, hogy még az Orientalu Latinul sem felelhetne „igennek“ (pedig ő sokat mer.)

Mert habár állítása szerint a románok műveltségüket a régi rómaiaktól örökölték, azért tagadhatlan, hogy e műveltség náluk nem épen irigylendő mértékben jelentkezik; minek igazolásul szolgálhat ama jelenség, hogy a bukaresti francia nyelvű iskola rosszasága miatt kénytelenül érzi magát saját költségén ilyket állítani fel.

E körülményből elég világos, hogy sokkal gyümölcsözőtöbben felhasználhatnák saját iskoláik jobb berendezésére ama subventiót, minthogy egy idegen állambeli intézet támogatására ajándékozzák. Mindezen tehát népevelésök nagyon is kezdetleges állapotából kétségtelen kitűnik, hogy azon segély az ő részükre sem felesleges, ennél fogva valószínűleg feltehető, miszerint annak adományozásával bizonyos czélok lehetnek összekötöttekben, melynek a tanintézet előmozdítását kell hogy szolgáljon.

S valóban fájdalommal kell beismerni, hogy e vélelem talán nem épen alaptalan; mert nem nagy észlelő tehetség kell ahhoz, hogy ezen subventionált tanintézet működését, a mennyiben az az onnan kikerültek nézeteiből kitetszik s így a czélt is, belátulheessen. Ezen intézetből kilépett ifjak legelhatározottabb ellenzékei nemcsak a magyar állam törvény és intézményeknek, de szóval mindannak mi magyar, sőt még a magyar nemzetől az emberi képességek létezését is képesek megtagadni. Innen kerülnek ki a Transilvania és Orientalu tudákos firkászai, kik sajnálatraméltó dühöngéseikben határt nem ismerve, oly minden rendszeres gondolkodást nélkülözve, a történelmi tényeket elferdít szemtelen hazugságokat mázolnak a türelmes papírra, hogy ama hirlapigal nevezetessé vált koresmáros menten felhasználhatná patkány-méregnek.

A magyar nemzet nincs rászorulva, hogy honzerzési munkáját s egyéb szellemi tehetéseit vagy ezt kétségtelenül tanusító intézményeit piszkos tolluk dicsőítse, sőt ellenkezőleg, az ily lelkű firkászok részéről jövő dicsőret csak beszenyezné a fényt, mely mindazokat körülugszerűen, és épen ezen szemtelen hazugságok felettébb alkalmasok annak fényét annál jobban előtűntetni, mint a festményről minél sötétebb az árnyéklat, annál feltűnőbbek a világos helyek s mert minél inkább rágalmaznak, minél több hazugságokkal árasztanak, el valakit, a gondolkodó előtt annál inkább nő az ellenkező valószínűség.

Ily ferdtésekre minden helyesen gondolkodó s a történelmet csak részben is ismerő bármily nemzetiségű hazánkfiak csak undort s megvetést érezhet.

Nem a magyar nemzet erkölcsi becsének a műveltebb román honpolgárok előtt aláadásának czélzata, kik ilyesekre úgy sem hallgatnak. hanem azon nagy tömegnek félrevezetése miatt, kik az ily ferdtett tényeket készpénzül fogadják s mely által a mindnyájunkat közösen sújtó nyomor, inség miatt előidézett ellen-szenv, melynek az ily czikkek minden egyes magyart okál akarnak feltűntetni, hogy annál nagyobb utálatot gerjeszzenek, csak annál inkább növekedik, e nemtelen czélért kárhoztathatók az ily czikkek.

De mit gondolnak e fő nélküli firkászok azzal, hogy hazugságaik, ferdtéseikkel egy egész nemzet érzületét megmételeyezik? Mit gondolnak azzal, hogy ezáltal a honpolgárok közt a közös jólétnek vállvetve előmozdítása helyett visszavonást, surlódást, gyűlölséget idéznek elő, mi egyeseknek úgy, mint az egész társadalomnak felszámíthatlan kárt okoz.

És még az ily hazugságok fejnélküli gyártói elég vakmerőséggel is bírnak arra, hogy magukat a román közvélemény viszhangjai gyánánt feltűntessék.

Nevetséges és sajnálatraméltó önhittség,

A román nép nem áll egy néhány öszszetákoltt fejnélküli kiabálók léha csoportjából, mert az egy józan gondolkodással s a törvények tiszteletének érzetétől áthatott nép s épen ezért nem hiszem, hogy csak egyetlen egy is ezek közül az Orientalu oktalán dühöngésektől hemzseggő magyarfaló czikkeit saját érzése s meggyőződésével meggyeztetethetők találán. Mert csak azok mondhatnak s akarhatnak ilyket másokkal is valóként elhitetni, kik azon ábrándban ringatják magukat, hogy a már-már összeomló magyar birodalom romjain, melyet már most is csak képzeleti valaminek tartanak, egy dicső s virágzó dákóromán birodalom fog felvirulni, kik nem gondolják meg, hogy ha a magyar nemzet elbukik, ők és a többiek is vele fognak és kell, hogy bukjának, a mint hogy emelkedésével emelkedhetnek; mert nem tudom, hogy ezen holdban lebegő ábrándokat terjesztő s ápoló urak melyike lenne képes meghatározni, hogy melyik a jelenleg velünk együtt itt lakó nemzetiség közül lenne képes és minő módon az uralmat számára biztosítani.

Bizonyos, hogy saját erejéből soha, sem egyik sem másik nem lesz képes erre, míg e földet Magyarhonnak nevezik s míg rajta egy magyar él, kinek lelkeben a dicső elődök magasatos példája s a honszeretet tiszta lángja ég s ki tudatával bír annak, hogy számára e földön kívül nincs más hely. Tatár pusztított, török s német rabigában sok századokon át nyögtek, de azért megfogva bár, de törve nem él e nemzet, áll Budá, él magyar még.

Vagy talán ez ábrándos urak idegen segélyvel hiszik ez uraságot elérni? Sajnálatra méltók! hisz azt megtanulhatták volna már a történelemből, hogy a ki a magyart képes megsemmisíteni, az képes leend őket is rendhez s engedelmisséghez szoktatni s alázasos alattvalókká tenni.

Ilyen szellem lengi át azokat, kik ez intézetből kerülnek ki, e szellem terjesztése tehát a czél, melyet ama subventio fejében cserébe adni kell.

Az iskola, melynek fő és szent feladata lenne a zsenge gyermekbe még akkor, midőn lelke minden jóra és nemesre legfogékonyabb, a hon iránti szeretettel csepegtetni, a helyett durva gyűlölség magvát hintik el; megtanítják ott, hogy e barbár magyarok, az ők elnyomók, fejüket már ekkor elforgatják s szélkegertő ábrándokkal töltik meg. Így nevelik fel a romlatlan lelki s kedélyű ifjúságot e subventionált iskola vezetői s csinálnak belőlük elégedetlen embereket.

Nem a román nép, nem is az ifjúság, mely ily ferde irányú nevelés folytán csak gyűlöletet s megvetést hoz magával a társas életbe, okai e káros következményeknek, hanem azok, kik ily irányban terelik.

Ez iskola tehát ily módon czélt tévesztett, mert a helyett, hogy a jövő nemzedékre nézve kitátságba lehetne helyezni a békés egyetértést és a közös jónak, közös erővel való előmozdítását, a helyett még veszélyesebb torzalkodás ellenségeskedéstől kell tartani.

Itéljük meg már most azon józanul s helyesen gondolkodó román hazánkfiak, kik az egyenetlenségek kiegyenlítésén fáradoznak, hogy ily szellemnek épen az iskola útján való terjesztésének láttára nem kell-e hogy önkénytelen indegenkedéssel s tartózkodással töltsön el minden magyart? Töröködjének azért e szellemnek elfojtása s barátságosabbnak előidézésén, s meglehetően győződve, hogy a magyar nemzet készséggel nyújtja jobbát támogatás s védsére egyaránt, hiszem, jó s balsorsos.

A brassói román gymnasium nem kivételes terület, magyar földön áll, magyar törvények olalmát élvezi s magyar honpolgárokat kell hogy neveljen s épen mert magyar törvények oltalmában részesül, azok követelményeinek is eleget kell tennie s mert magyar honpolgárokat kell nevelnie, oly módon kell e feladatát teljesítenie, hogy ezek a hont szeretni s törvényeit tisztelni legelső polgári kötelemüknek ösmerjék.

Az államhatalalom, melynek kiváltság érdekében áll, hogy alattvalói közt a békés egyetértés kifelé gravitáló s az állami létet ellenkező eszmék terjesztői által meg ne háborítottassék s ha megháborítottat volna, annak tovább haladásában a lehető nagyobb veszélyek s károk elhárítása végett hatályos gát vetessék, legfőbb felügyelői hatalmánál fogva célszerűen tenné, ha azon 15.000 franc subventionak felajánlása iránt magának bővebb ösmeretet szerezne s a mennyiben az, az itteni román gymnasium államellenes szellemének előmozdítását szolgálja, lépéseket tenni, hogy a már meglevő benső egyenetlenség külső befolyás, segély által is társadalmi jólétünk megmérgezésére ne gyámolítottassék.

Czél szerint tenné, ha azon román tan-könyvek megvizsgálását elrendelné, melyek Bukarestben látunk napvilágot s itt használtatnak, minthogy nézetem szerint talán ezek épen alkalmas eszközök a nemzet separatisticus törekvései fejlesztésére.

Ugy hiszem hogy ezt a barátság s szomszédai viszony legkisebb csorbulása nélkül megtehetné; mert ily ténykedés elnézése a loyális barátság minden képzelhető hátrányának határain túlmegegy, a hol az mártírok, önmaga ellen elkövetett vétékké minősül. Köztudomásu pedig, hogy az ily véték cselekedés szokaták magukat megboszolni. Nem szeme menni, példát keresni.

Az Orientalu L. szerint a mindezt bir felmutatni a magyar nemzet, az ekmintű szerződések s Isten tudja minő eszközökkel a hazát magukévá tették az itt lakó nemzetektől — minő ezen s ehhez hasonló fincsok sajátította el. Illó volna és szükséges, a egyébbben nem, legalább azon egyben állításnak igazat adni, hogy a méltányosságot akogya olyaktól tanulták el s úgy járnak a velük szemben, mint a román kormány románban lakó nagyszámú magyar véreink.

Kormányunk a nemzetközi jog megsértésétől félve s tartva, hogy a román kormány Oláhország épsége elleni merőnyletet tna benne, semmit sem mer tenni, magya véreink nemzeti érzülete s léte fenntartását, hiába kérnek, hiába könyörögnek. S pedig akik szerényeknek nincsenek oly magasra törekveik, mint a mi román tulzóinknak, nem is akarnak ők a román kormány román törvények tőzkedések ellen semmit tenni, nem akartak elválni, hogy ott nem oláh, hanem magyar törvények nek kell engedelmeskedniök, nem kívánják, hogy magas hivatalokkal ruháztassák, hogy ügyek magyar nyelven intézzenek el, hogy az ő kedvükért külön iskolák létesítsanak, hol kiválólág magyar nyelven oltassanak, nem tagadják meg az oláh nyelv kötelező tárgynak ösmernek el, tudni, hogy amaz ország polgárai levén, azt tudni szükség és kötelességek. Nem, ők mindből semmit sem követelnek, mint a [mi rom] tulzóink, ők csupán annyit óhajtának ngnyerni, hogy nyelvöket csak annyiban használhassák szabadon s művelhessék, a mennyiben a az ország nyelvének kára nélkül és saját javukra történhetik; ők csak azért folyamodnak, hogy magyar papok hirdessék nekik az isteni szavakat, oly papok, kik anyanyelvükön szólnának hozzájuk, s kik szükségükben jó tanácsokkal segíteni tudják és akarják is.

Kormányunk még ennyiben sem kívánja támogatni.

S mégis a magyar nemzet az, mely a más nyelvű állam polgárok ellenőb magat védsáncok mögé vonja, mely igazságtan eljárásával a társnemzeteket magától eligeníti, mely nemzeti féltékenykedése s szűklátoltsága miatt minden szabád mozgást, más velkeknek fejlődhetését akadályozza, mely a szólás szabadságot nem tiszteli.

Azoktól, kik a magyar nemzet mind ezen vétékekkel terheltekn állítják, azt öröme elismerik-e, hogy bármely nemzet saját országában oly törvényeket alkothat, oly intézkedéseket tehet, a melyek állami léténre teljes biztosítékot szolgáltatnak? S ha a poltai nemzetek ezen közös jogát ösmerik, mi alapon akarnak tehát ez alól Magyarországön kivételt tétetni? Avagy csak az igazságtalanság, mit a magyarok, mint bármely más önáll. nemzet törvényeik, intézkedéseik által terjedt jogossága vannak? Vagy talán e törvények ez intézkedések oly barbarok, hogy a művt germánok, romaiak és a művelt (!) sláv népek jai emberi méltóságuk nyílt megsérték, hogy ne mondjan lealázásának kell hogy tartassék azoknak engedelmeskedni?

Bizonyára a nemzetiségi törvén melynek párjára sehol egy nemzetnél sem látnánk oly sértő ez ukrakra, azért, mert a magr nemzet nem a jogot, de a méltányosságot tekintve azon nemes meggyőződésben alkotó meg hogy meg ezáltal inkább leköteli az ideget a nemzetiségeket, s azért mert pusztá méltányosságból nem enyedi jogának csorbitását az áll. nyelv vére vonatkozólag.

Magyar lapok szemléje

A „Reform“ a programja, melyet Wenckheim Béla felolvasott a képviselőházban, nem nagy súlyt fektet. Ez a program melyet tízparancsolatnak keresztelt el, kettőt igen lényegesen különbözik a tízparancsolatoktól. Előnyére különbözik abban, hogy nem tilt meg, hanem pozitív, kárára különbözik abban, hogy távolról sem oly egyszerű és világos, mint a Sinai hegyen dörgés és villám által megszerzett törvény, hanem nagyon is komplikált és részletes. Hozzá tele van föntartásokkal, hogyha péld. a tízparancsolat egyik igényes pontja ekképen volna fogalmazva: „Ne iránd felebarátodnak sem ökrét, sem szamarát sem feleségét — ha rá nem szorulsz.“ Mindekat a jókat, melyekkel Tisza ostromolta és vég meg is buktatta Bittót és társait, e tíz pon alatt szentil megígéri, e szerény csatlókkal: „csak úgy, ha lehet!“ Nem kíván új adót, ha nem szorul; takarékos lesz, „még a fonállal end-szerbe is;“ rendez közigazgatás és igazságszolgáltatást, „bizonyos korlátok közt;“ azon „ke-

be veszi a bankkértést és meg is oldja „a hűség”-et. Látja tehát, hogy az a hűség, amely a jobb kénnek mindenütt böl-
30 kedve a hatással nyomában jár a balkéz.
A „Ujság” szerint nincs a történet-
en pella i, hogy egy párt ily könnyen hant
el a eivel, mint a balközép el-
Ezt csakugyan páratlanok tartja.
Itan elmondhatja, hogy ily rossz benyomás
att, mint a Wenckheim-Tisza kormány, még
itt egyem lépte át a ház küszöbét. A kép-
előhöz ése azon baljósat benyomása aktt
dott el, egy e kormány sem éri meg a vá-
zást.

A „nemzeti Hírlap” a kormánypárt-
szemből ma négy ellenzéki pártot lát: a
nseratívok élükön Sennyeyvel, a Lónyaysták,
szélső lli, a nemzetiségi tulzók. Egy van a
rttőredők közt, melynek megalakulását hasz-
nak, városnak tartja, s ez a konservatívoké.
ommel dvölzi Sennyeyt nyitl és őszinte fel-
ése mit és bár nézeteit sok dologban nem
ztja, elmeri, hogy ma használt a közügynek.
Az „Ellenőr” azt hiszi, hogy a meg-
nyebélés, mit a kormányzás gondjaitól me-
kült féiak emlegetni szoktak, nem pusztá-
rtás a Bittó-Ghyey kabinet tagjaira nézve,
anem bárszerint igaz. E kabinet igazán be-
éltet negirhatatlan teherrel s képmutatás
éltől örhet, hogy megszabadult tőle, mielőtt
adókírovása közeledtél 2-3 segédrel dol-
goznak, a kirovás alatt s míg ez jól elmúlt
magokra kinlódnak s így kijátszák az adó ki-
rovó bizottságot és csakis 6-10 legfőbb 25
frot fizetnek — úgy vélem mondom, hogy azon
esetben, ha, fizethetnének háromszorosan négy-
szeresen, de mivel ez nem történik meg, itt is
ezer meg ezerek vonatnak el az államtól.

Ugy vélem, hogy szegény mérsárosok,
kik magok íszabják meg a hus árát, s akkor,
midőn országsszerte panaszokdnak, hogy a mar-
hának nincs ára, a rosszul mért sovány húst
méreg drágán adják a fogyasztóknak 15-20-
30 frot helyett, helylyel-közzel 10 annyt fizet-
hetnének, de mert hős és jó bonfiak nem fizet-
nek az állam kincstárnak, sőt per indirectum
magoknak kárt okoznak — és
hol vannak a — a jövedelmi adót nem fi-
zető — ezer meg ezer piaci szegény kofák,
melyek a hivatalnokoknak s másnak, kenyeret,
veteményt, tojást, gyümölcsöt, stb. hitelennek
egy hónaptól a másikig — hol a sok városi,
soba ingyen nem muzsikáló zenészek, hol a
titkos uszorások és hol más ily fajtájuk, kik
bár annyira számosak, hogy számtalanok — hol
végre a kereskedők, szatócsok (no de csitt)
kik fizetnek? — hol utó végre? no de elég
már.

A ki ugy ismeri ezen szegénygazdagokat,
mint én, az tudja tehát azt is, hogy az állam-
kincstár kurtát húz, még pedig azért, mert
nem teremünk practikus, és ezer, meg sok
ezeret behajtó oly tapasztalatból merített pa-
ragraphusokat, melyek nagy részben megvéd-
jék az államot a károsodástól, és biztossanak
e részben az országunk tekintélyes jövedelmét.

Szólhatnak még a jövedelmi adó-bizott-
ságokról, de az alkalommal első erről ennyi, a
kinek nem köpenyege, ne vegye magára, vajha
pedig felvénnek mindazok, kik csak a fenneb-
biekben is a saját köpenyükre ismerhetnek.

Apró puskatűz.

Ama nagy szellemű tabled' hote-nál,
melyet a Wagner-zene barátai és kedvelői az
ország fővárosában rendeznek, nagyon drága
lesz a spájczettil: 20 forintra tették a kör-
székek árát. Vajjon nem igen drága eledel ez a
mi zsebünkhöz? Semmi esetre nem válik ez ép ü-
letünkre: hanem inkább a beyreuthi szin-
ház épületének lesz hasznos, melyet a nagy
mester efféle koncertezések után akar fölépí-
teni. Eszünkbe juttatja: hogy egy jó barátunk
Londonban jártában feltette volt magában:
hogy meg fogja kóstolni az indiai feeskéfész-
ket. Egy ragout-t rendelt magának a fűszeres
feeskéfészekből, kifizette érte az egy aranyat,
aztán — minthogy pénzébe került — elköltö-
te, mint a tót a szappant. Egyéb haszna nem
volt belőle, mint az hogy hazakerülve dicseked-
hetett: hogy milyen az az indiai feeskéfé-
szek, mert a mi a gastronomiai élvezetét illeti,
azt jobban megtette volna egy 25 krajczáros
gulyás vagy pörkölt hus. Vajjon nem ilyen
formán fognak-e járni e zenei vendégségben
résztevők is? El fogják mondhatni: hogy lát-
ták Wagner Richardot a nagy mestrot, kóstol-
ták annak feeskéfészek-zenéjét: de a mi a ze-
ne életét illeti, azt jobban megtette volna egy
csárdás, mely a vért, az ember talpa alá szok-
ta kergetni.

Adó ügy,

(Folytatás és vége.)

Ugy vélem továbbá hogy, fel téve, de
meg is engedve, van itt egy iparúzó, ki egy
ár család tagja és 3 cselédjével, középszámi-
ásban s pedig naponta 10 (sokszor 20) véka
szett olgokz föl, mely üzlethez csak tűzi fa

kei 4—500 forint áru, és jövedelmi adót tud-
tommal (bár ha évtizedek óta folytattatik az
üzlet) nem fizet; úgy vélem, mondom, hogy ir-
galmas számítás szerint is elvonatik az állam
kincstártól évenként, minimo calculo 120 frot o. é.

Ugy vélem, hogy vannak (mint van is
száz meg százra menő) kik liszt és gaboná-
val, és pedig ezer meg ezer mászákra menő-
vel kereskednek (ha a kir. Miniszterium nem
hiszi meggyőződhetik a vasuti állomásoknál,
hogy igaz.) kik 2—3.—4., 500 frot jövedelmi
adó helyett fizetnek 20—30 frotot s ha ezt reá
rójják ezt is megrecálja — pedig a vidéki
földesuraknak ő szabja a gabona árát és úgy
veszi a mint ő akarja, mert persze mindegyik-
nek van Wertheim cassája, activ, nem pedig
passiv tartalommal, mint az államé és alkalom-
szerűleg arany gyűrűséb, arany órá és arany
óra láncosabb, mint akár Tisza vagy Széll Kál-
mán, úgy vélem mondom és pedig szomoruan,
hogy úgy szólva ő telik mint a hold, az állam
kincstár pedig foggy, mint a hold.

Ugy vélem, hogy akkor, midőn egy kurtá
korcsmáros, ki a más pálinkájával moddítja elő
a közérkölcösiséget, a vagyon bátorságot és éji
esendét, és gyermeke mellé vesz fél 100 frot
fizetés és teljes ellátással nevelő tanítót, aztán
panaszolja fűnek, fának, hogy ő reá szegényre
nyomtak, 3—6 frot évi jövedelmi adót, pedig
talpalatnyija sines és mégis sokalja — vélem
mondom, hogy úgy szólva mitsem fizet s itt is
károsodik az állam kincstár még pedig nagyban.
Ugy vélem azon iparosok, kik a jövedelm-
miadó kirovása közeledtél 2-3 segédrel dol-
goznak, a kirovás alatt s míg ez jól elmúlt
magokra kinlódnak s így kijátszák az adó ki-
rovó bizottságot és csakis 6-10 legfőbb 25
frot fizetnek — úgy vélem mondom, hogy azon
esetben, ha, fizethetnének háromszorosan négy-
szeresen, de mivel ez nem történik meg, itt is
ezer meg ezerek vonatnak el az államtól.

Ugy vélem, hogy szegény mérsárosok,
kik magok íszabják meg a hus árát, s akkor,
midőn országsszerte panaszokdnak, hogy a mar-
hának nincs ára, a rosszul mért sovány húst
méreg drágán adják a fogyasztóknak 15-20-
30 frot helyett, helylyel-közzel 10 annyt fizet-
hetnének, de mert hős és jó bonfiak nem fizet-
nek az állam kincstárnak, sőt per indirectum
magoknak kárt okoznak — és
hol vannak a — a jövedelmi adót nem fi-
zető — ezer meg ezer piaci szegény kofák,
melyek a hivatalnokoknak s másnak, kenyeret,
veteményt, tojást, gyümölcsöt, stb. hitelennek
egy hónaptól a másikig — hol a sok városi,
soba ingyen nem muzsikáló zenészek, hol a
titkos uszorások és hol más ily fajtájuk, kik
bár annyira számosak, hogy számtalanok — hol
végre a kereskedők, szatócsok (no de csitt)
kik fizetnek? — hol utó végre? no de elég
már.

A ki ugy ismeri ezen szegénygazdagokat,
mint én, az tudja tehát azt is, hogy az állam-
kincstár kurtát húz, még pedig azért, mert
nem teremünk practikus, és ezer, meg sok
ezeret behajtó oly tapasztalatból merített pa-
ragraphusokat, melyek nagy részben megvéd-
jék az államot a károsodástól, és biztossanak
e részben az országunk tekintélyes jövedelmét.

Szólhatnak még a jövedelmi adó-bizott-
ságokról, de az alkalommal első erről ennyi, a
kinek nem köpenyege, ne vegye magára, vajha
pedig felvénnek mindazok, kik csak a fenneb-
biekben is a saját köpenyükre ismerhetnek.

tudtunk rendezni! Az ilyen prédikációt mi is
örömet meghallgatjuk.

A székely fővárosban a mult hétfőn, az
az e hó elsején tartotta Béli Gergely unjonan
kinevezett főispán ur kettős installatióját. A
főispán ur által adott ebédre számosan voltak
hivatalosak a széki és városi egyenisegekből. A
derűt hangulatot egy toászt emelte tetőpon-
tra, mely épen főispán ur szőlött. A szó-
nok, toasztja exordiumában és traktatiójában
kifejtőn az érdemes főispán urnak közigaz-
gatás körül szerzett számos érdemeit: midőn
az epilogusra került volna a sor: hogy már
t. i. ki éljen? nyelve elbicsaklott s e helyett
éljen Béli Gergely, azt hangsúlyozta: éljen
Turi Gergely, mire habotában kitörő derűtség
támadt a fényes társaságban. A szónok észre-
vén tévedését, ilyen formán mentette ki ma-
gát: nem én vagyok a hibás: hanem ebben is a pa-
kokhibások, miert keresztelték mind a két érdemes
házankfát Gergelynek; csak sajtóhiba az egész.
Kérem a Turi Gergelyt Béli Gergelyre kijavi-
tani. Éljen Béli Gergely, Marosszék és Maros-
vásárhely érdemeiben gazdag főispánja.

A „KELET” magán-távirata.

Feladatott Buda Pesten márcz. 5. 10. ó. 30 p. d. e.

Érkezett, márcz. 5. 11. ó. 40 p. d. e.

**Az új kormány tegnap átvé-
vén az ügyeket, Wenckheim
előöklote alatt minisztertanácsot
tartott, főleg a felsőbb kormány-
zatban eszközözendő kinevezé-
sekkel foglalkozott. Belügymi-
niszteri államtitkárok báró Ke-
mény Gábor és Nikóliosz Sándor
lesznek; a főispáni karban leg-
főlebb tiszteket változás történik.
A Lónyaypárt tegnap feloszlott;
Lónyay híveinek leg többjével a
kormánypárthoz, nyolczan Seny-
nyeiehez csatlakoztak. A sza-
badelvű párt tiszteletére az egye-
temi ifjúság ma fáklászenét
rendez.**

NAPI HIREK.

Kolozsvár, márcz. 3. 1875.

— **Ö császári** és apostoli királyi fel-
sége folyó évi febr. hó 28-án kelt legfelsőbb
határozványával Kandó Kálmán miniszterel-
nökségi miniszteri tanácsot, ezen állásától sa-
ját kérelmére felmenteni, és neki ez alkalom-
ból hű és buzgó szolgálatainak elismerésül a
Szent-István-rend kis keresztjét díjmentesen
legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

— **Felekyné** Munkási Flóra kedvelt
fővárosi művés vendégünk szombati jutalom
játéka alkalmával jó előre jegyváltásra figyel-
meztetjük olvasóinkat, mert a mint várni és re-
mélieni lehet ez este a színház zsufolásig meg-
fog telni. Ez est minden tekintetben élvezetes
meg ígérkezik, már magában az, hogy vendég-
művésznőnk jutalomjátéka elég garancia, ehé-
z járul azonban a szerencsés választás, hogy az
este Rákosi Jenő „A szerelem iskolája” című
kitűnő színműve első ízben bemutatva szín-
padunkon, és így a közönségre kettős élve-
zet vár.

— **Felekyné** Munkási Flóra tegnap-
előtt „Valéria”-ban, Szigligetiének 100 arany-
nyal koszorúzott tragoediájában lépett fel. Né-
zetünk szerint kevés díszességére válik a nem-
zetnek, hogy egy országos pályázatra csak ilyen
színművet tud legjobbként felmutatni. Az a
bizonyos mértékben majdnem farszto egyhan-
guság, a csaknem bosszantó fátumszerűség, ha
nem is teszik a darabot egészen rosszszá, de
remekművé bizonyára nem qualificálják. A
czimszerepet Felekiné játszta benne, Valeria
a jó feleség a méltóságteljes, az önértetes, a két-
ségbeesett és a bosszalló nő egyaránt meglepő
jelenés volt; Felekinének nemcsak a muzsa,
hanem az anya természet is mosolygott szü-
letésekor; a királyi alak, édesen csengő hang,
beszédese fekete szemek, egymagukra hatással
játszanak s igen nagy művészi képesség nél-
kül is megsegítik, hogy nagy művész legyen.
Hanem azért sokat tanulhatnának színészeink
Felekiné játékából is. A ritkaságok közé tartozik
például színészeinknél azon önkénytelenség,
melylyel Felekiné szerepét játszta, mintha csak
maga gondolta volna ki, saját benső elhatáro-
zásából mondaná szerepének minden szavát, mi-
g színészeinknél kisebb nagyobb mérvben észlel-
hető, hogy megbízott vele, miszerint ezt vagy
azt a szerepet, ilyen vagy amolyan modzolatok-
kal és hangsúlyozással elmondja; arra fektetik
a súlyt, hogy a mondóka szépen és jól el le-
gyen mondva s kellő taglejtésekkel kísérvé, de
kevésbé arra, hogy a gondolatok saját lelkük-
ben fogam/ottaknak, általuk a körülményekhez
képest kidagoltaknak látszassanak. Igaz, hogy
ehéz művészi érzék szükséges, melyet Felekiné
előbbi fellépéseiben úgy, mint „Valéria”-ban
elégig kimutattott. Hibák nélkül azonban ez
alakítása sem volt, különösen azon jelenetében,
midőn a zárdrában férje halálának híré meg-
tudja, nem tartott elég fokozatot a különböző
szenvédélyek visszatükrözésében s egyébként
hatalmas játéka egyhanguvá lett; hibázott to-

vább a hangsúlyozásban is; a magyar tud-
valevőleg mindig az első szótagra teszi a hang-
súlyt, Felekiné pedig például ezen szóban: si-
ralomvölgye, a völgy szótagra vetette a
hangsúlyt, a „meg” igeikötővel kezdődő igéknél
pedig gyakorta a második szótagra teszi a
hangsúlyt. Mindez azonban ritkábban szokott
történni s kevésben zavarja az összehatást. Teg-
nap a „Köznyit közönynyel” című vigjáték
adatott ugyancsak Felekiné asszony vendégfel-
léptéül, meglehetősen gyér ház előtt. A darab
maga erőszakolt, mesterséges alkotásának da-
czára elég mulatságos és egy pár ép alakot
mutat fel, köztük a darab hőst, a hercegnőt,
gőgös közönyében, finom árnyalatu macacssá-
gában Felekiné ritka sikerrel állította elének,
habár mi szerettük volna, ha kevésbé lesz vala
hősnő is. Mítrai ma telejökédvén volt s Patyolat
szerepét általános derűltség kíséretében exequálta.
Kovács Gyula Carlott, nála soha ki nem alvó
művészi hévvel személyesítette. Az előadás elég-
gig összhangzó volt; Lichtig Adolf urnak fel-
vonás közökben a zenekar által előadott szerze-
ményeiket a közönség megtapsolta s a vadász-
kürt sőt után a szerzőt kihívtá. Óhajtanók
azonban tudni, hogy nívcs-e mód a nálunk
szokásos, bosszantóan hosszú szünetek megrövi-
dítésére; igyekezzék a rendezőség e tekintetben
is eleget tenni a közönség kívánczalmainak.

— **Bergay József**, a kolozsvári „Dal-
kör” tevékeny titkára, egy tag heves megtá-
madása következtében lemondott ez állásáról,
melyet négy éven át a legnagyobb szorgalom-
mal és önzetlen buzgósággal az egylet tagjai
s a közvélemény teljes elismerése mellett viselt.
A választmány nem fogadta el e lemondást,
s ezáltal bizalmát fejezte ki buzgó titkára írá-
nyában; reméljük, hogy a vasárnapi közgyűlés
szintén hasonlólag fog nyilatkozni, s így jövő-
re is megnyeri titkárnak Bergay urat, a ki
egy-két akadékoskodó kivételével az egylet ösz-
szes tagjainak ösztálan bizalmát bírja.

A szerdai tisztí koszoru-estély a Pan-
nonia termében kevés számú közönség részvétel-
mellett folyt le, a minék oka abban kerssendő,
hogy a rendezőség még a hírlapokban sem tu-
datja előre, hogy a héten is meg fog tartatni
az estély. A meghívók sincsenek jelezve az
estélyek napjai s miután volt már arra is eset,
hogy némelyik héten elmaradt, a meghívottak
megjelenhetésének érdekében valóban kívána-
tos volna, hogy a rendezőség pár nappal meg-
előzleg közudomásra hozza, hogy e héten szer-
da a koszoru estély meg fog tartatni.

— **Csáthy Károlyné**, a nem rég el-
hunyt Csáthy Géza ügyvéd édes anyja meghalt
Budán a napokban.

— A torna-vivoda helyiségében
folyó hó 7-én az az vasárnap délután 3 órakor
disztornászati fog rendeztetni. Műsorozat:
1., Nyitány előadva az unitárius főtanoda
„Apollo” című ifjúsági zenekara által. 2., Tor-
nadal, éneklő a tornászkar. 3-or Rendgyakor-
lat, zenekar kísérettel. 4-or Pálczagyakorlat.
5-ör Vívás. 6 or Társasgyakorlatok. 7-er Ver-
seny tornászati: a., [nyújtón; b. korlanton; c.
bakon és mászrudakon. Belépti díj tetszés sze-
rint. Az ünnepélyből befolyó jövedelem a torna-
udvar díszítésére fog fordittatni.

— **Neorolog.** Weinhold Nándor, városi
állatorvos fájdalomtól telt kebellet jelenti, hogy
forrón szeretett neje, Weinhold Nándorné szü-
letett Tuppi Mária életének 64-ik, boldog há-
zasságuk 45-ik évében, f. hó 3-án jobb létre
költözött át.

— **Necrolog.** Bethleni gróf Bethlen Fe-
rencz, és neje született Gróf Bethlen Károli-
na, gyermekeik: Sándor, ennek neje született báró
Bánffy József, Ferencz, Károly és Mária öz-
veg gróf Bethlen Pálné, szomorodott szívvel
jelentik, feledhetlen fiok, illetőleg testvérok
Bethleni gróf Bethlen Elek-nek hosszas szenve-
dés után, élte 45-ik évében, folyó év martius
3-án estvéli 11 órakor történt gyászos kimúltát.
Béke poraira!

— **Buda Sándor**, Kővárvidéke alsó
kerületének országos képviselője f. hó 1-én Bu-
dapesten a „Bethesda” című kórházban hosszas
szenvedés után meghalt.

— **Tisza Kálmán**, az új belügyminisz-
ter 1830. évi december hó 16-án született
biharmegyei Geszten. Atyja Tisza Lajos főis-
páni helytartó, őt és három fivérét igen gon-
dos nevelésben részesíté, melyet a derék Szőnyi
Pál vezetett 1848-ban Tisza Kálmán a cul-
tusministeriumban volt alkalmazva. A forrada-
lom után 1 és fél évre külföldre utazott, és
azután Geszten élt egész visszavonultan, tanul-
mányokkal foglalkozva; nyilvános működését
a felekezeti közélet terén kezdte, midőn mint
a nagy-szalontai egyházmegye segédgondnoka
különösen az 1859. sept. 1-i patens ellen szó-
lalt fel és döntő hatású beszédet mondott. Az
oktobri politika férfiai Tisza Kálmánt tudta
nélkül kineveztek Biharmegye főispánjává, de
ő a kinevezést nem fogadta el. — 1861-ben
egyhangulag megválasztott Debreczen város
képviseelőjévé és az 1861-iki országgyűlésben,
mint a határozati párt egyik vezérfőfia gr.
Andrássy ellenében a ház előkévé választott.
Gróf Teleki László gyászos halála után Tisza
és Ghyey lettek a határozati párt jézereivé.
A provisorium alatt Tisza csak hírlapi cik-

kekkel vett részt a pangó közéletben. 1865-ben
valamint azóta minden választásnál egyhangu-
lag választatott Debreczen város képviselőjévé.
Pártvezéri működése 1867. óta sokkal ismertebb,
semhogy arról bővebben kellene szólnunk s
egy még csak azt említjük fel róla, hogy 1867.
óta a dunántúli helvét hitvallású egyházkerület
főgondnoka.

— **Bróde Lipótnak** a keleti vasút
elleni pörében tartott végtárgyaláson következő
első bírósági ítélet hozatott. Felperes követelése
30,000 frot megállapított és köteles alperes
felperesnek 40,000 frot tőkét, ennek a kereset
beadásától számítandó 6% kamatait, 300 frot
perköltiséget, 240 frot szakértői díjat, az ítéleti
illeték viselése mellett 8 nap alatt végrehajtás
terhe mellett megfizetni.

— **Sándor czár** e hó 2-án ünnepelte
trónraléptének huszadik évfordulóját.

— **A főthi** Garay-ház díszes emléktáblá-
ja e tavaszon fog ünnepélyesen behelyeztetni.
Az emléktáblára vésendő vers Szász Károly
műve és így szól:

„Mily fény áradoz itt e kicsiny kunyhó üregében,
Mit kápolnává szentel im a kegyelet?
A koronás szentnek, daliás Lászlónak alakja,
Az lebeg itt folyvást, dalnoka álmaival.”

A váczvidéki lap a költőnek még a kö-
vetkező másik művét is közli, mely szintén ez
alkalomból készült:

„A koronás szentnek, daliás Lászlónak alakja
Itt lebegett késő dalnoka lelke előtt.
Költészet a hagyomány fényével tölté be a házat,
Mit kápolnává szentel im a kegyelet.”

Nevezett lap most az aszódi Petőfi-ház-
nak emléklével való megjelölésén buzgolkodik.

— **Bölcös ítélet.** Párisban a békebíró
előtt egy házaspár 10 évi együttlétt után el-
válást sürgetett. — Vannak gyermekeik? —
kérdé a bíró. — Igen, uram! — Hány? —
Három; két fiu s egy lány s ez az ok a mi-
ért most ön előtt állunk. Nőm két gyermeket
akar s én is! Meg fognak nyugodni iteletem-
ben? — kérdé a bíró. — Igen! — volt a vá-
lasz. Jó várjanak tehát mindketten, míg negye-
dik gyermekük lesz; akkor mindegyiküknek
két gyermeke lesz s majd megmondom, ho-
gyan kell a gyermekeket megosztani. A há-
zaspár ebben megnyugodott s a bíró nem hal-
lott többé felőlük. Két év múlva azonban ta-
lálkozik a bíró a férjjel. Nos uram, hogy va-
gyunk? Jaj bíró ur az elválásról még szó sem
lehet! Még sem? Nem, mert most meg öt
gyermekünk van! — Tehát várjanak még át
— jegyzé meg a bíró.

KÖZGAZDASÁG.

Kimutatás

a kolozsvári kisegítő pénztár-egylet 1875. év
febr. havi üzletforgalmáról.

Bevételek:

Pénztármaradék a mult hóról 81,228
frot 10 kr, befuttelek után 64,535 frot 67 kr,
kamat, feldíj és váltódíj 9035 frot 36 kr,
bágyedijakban] 290 frot 85 kr, 1227 eset-
ben visszafizetett kölcsin 388,176 frot 56 kr,
Összeg 543,265 frot 54 kr,

Kiadások:

1211 esetben kölcsön 381,446 frot 64
kr, tisztviselők fizetése 1070 frot — kr, irodai
kellékekre 15 frot 57 kr, bágyegre 400 frot —
kr, kamat 40 frot 61 kr, segélyezésre 12 frot
— kr, adóba 300 frot — kr, betét visszafize-
tések 82,492 frot 39 kr.

Pénztármaradék 77,488 frot 33 kr,
Összeg 543,265 frot 54 kr,
Kolozsvárt, február hó 28-án 1875
Taufert Ferencz Kozák Ede,
Igazgató Pénztárnok.

Geltch János,
főkönyveztető.

Arjegyzék.

— **A kolozsvári** piac árai mártius
hó 4-ről 1875. (auszt. mérő.) Tisztábuza 3
frot 60 kr, elegybuza 3 frot 6 kr, rozs 2 frot 66 kr, zab
1 frot 38 kr, széna 1 frot 40 kr, egy öl fa 11 frot
— kr, fagygyugyertya 33 kr, marhahús 21
kr, konyalízst 8 kr, gyöngykása 32 kr, bor-
só 17 kr, lencse 24 kr, paszuly 20 kr, bur-
gonya 1 frot 70 kr.

— **A szamosújvári** piac árai márcz
1 én 1875. Alsó-Ausztriai mérő. Tisz-
tabuza 4 frot. 50 kr. Rozs 3 forint, — kr.
Elegybuza 3 frot, 50 kr. Zab 1 forint, 40 kr.
Széna 2 frot, — kr. Alomszalma — frot 50 kr.
Zsupszalma 1 frot Egy öl fa 14 frot — kr. Mar-
ha 18 kr. Konyalízst 8 kr. Rizs 40 kr.
Gyöngykása 40 kr. Borsó 36 kr. Lencse 36
kr. Paszuly 24 kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről

Márc. 4-én 5% Metalliques 71.65 frot.
Kamat — 5% Nemzeti kölcsön 75.95 —
frot 1860. Kölcsön 111.75. Bankrészevény 959.
Hitelintézeti részvények 218.25 London 111.35
ft. st. Ezüst 105.10. Cs. kir. arany 524. 1/2. Na-
poleondor 889. — 100 mark németérték
54.60. —

Urbéri kötvények: Magyarországi 78.75
Temesvári 7.7 — Erdélyi 76.80 Horvátország,
80.

Feladás szerkesztő: Békésy Károly.

(92) A „medgyesi udvarhoz” címzett szállodat Nagy-Szebenben, barátságos, újandiszított éttermekkel, 12 a mostani igényeknek megfelelő szobával, tágas udvarral és meleg istállókkal, különösen ajánljuk a t. cz. utazó közönségnek. Nagyobb kényelem miatt, a vasúthoz és vissza naponta egy kocsit közlekedik.

Elfogadjatik továbbá előfizetés délelőtti helyett, vagy kihordva, s minden időben étlap szerint ehetni. — Kisebb vagy nagyobb kirándulásokra mindenkor kaphatni lovakat, szekereket, szánt és kocsit.

Számos látogatásért esd a jelenlegi bérlő

Gross József.

(10) **WILHELM** (6-6)

valódi csúsz- és kőszvény-ellenes vértisztító teája (tisztítja a vért csúsz- és kőszvény ellen)

téli gyógyításul

az egyetlen biztosan ható vértisztító szer,

A cs. k. udvari korlátok engedélyével az 1858. december 7-én kelt végzés alapján.

mert ezt **Europa** legelső gyógytekinetvénye a legjobb

Ö cs. k. feljegyzések legm. pártosa által hamisítás ellen biztosított Bécs, márc. 28-án 1871.

sikerrel alkalmazták és melegen ajánlják. Ezen tea az egész szervezetet megtisztítja; áthatja, mint semmi másféle szer, a test részeit s behatol a legmélyebb elzárult helyekbe minden tisztátalan kórokozóval, rakodással, hatása is biztosan tartós.

Gyökereken gyógyít csúsz, kőszvényt, gyermekbajokat s más idült makacs bajt, folytonosan gyengyő sebeket, valamint nem és bőrkülső betegségeket, gőrsőket, a testen és arcon, bőrszennyeit és buja sebes daganatokat.

Különös jó sikert mutatott a tea máj- és lép-daganatnál, valamint aranyeres-bajokban, sápkórban, heves ideg-, izom- és csukló-fájdalmakban, aztán gyomorsorban, szélbajokban, altesti dugulásban, hudbajokban, megkötölési, tehetetlenségi és felfúvósodási esetekben s.

Szenvedések, minők görvél, mirigy-daganat gyorsan és gyökereken gyógyíttatnak a tea kitartó élvezése által, mert szelid olvaszó és vizelethajtó szer.

Rakás bizonyítvány, elismerő és dicsőítő irat, a melyeket kívánatra ingyen küldünk meg, bizonyítják a fennebbi állítások valóságát.

Ennek tanúsításul közlünk itt néhány elismerő iratot:

Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak Neunkirchenben.

Bottusán, Moldovában, márc. 25. 1873.

Kétzer hoztam már harmadik alkalommal híres Wilhelm-féle csúsz- és kőszvény ellenes vértisztítót teáját, s mintán ennek hatására négyen is jó sikere volt, most egyenesen önhöz folyamodom, kérvén, hogy a mellékelt 10 ft. fejében nekem azonnal tíz pakétot küldjen sziveskedjék. Tisztelettel aláírozok szolgálja

Medzyk Lajos,
cs. k. osztr.-magyar alkonzul.

Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak Neunkirchenben.

Hollenstein, márc. 31. 1873.

Fogadja legelőször legszívesebben köszönetemet Wilhelm-féle csúsz- és kőszvény ellenes vértisztítót teája gyors megküldésért.

Nagybőrszert magam használtam azt el, részben barátaimat és ismerőseimet is részesítettem belőle.

Mindazon, a kik önnel Wilhelm-féle csúsz- és kőszvényellenes vértisztítót teáját használták, föltekértem és megbízta, hogy tudassam önnek jobbanlétüket s forró hála-jukat tolmácsoljam. Különösen engem illetőleg mutat fel teájának használatát kedvező sikert; kőszvénybajom eddig 28 éven át minden gyógyszerrel dacolt és a csúsz- és kőszvényellenes vértisztítót teának 8 pakét elhasználása után fájdalommal eltűntek.

Mintán önnel Wilhelm-féle csúsz- és kőszvényellenes teája továbbhasználatát jónak és üdvösnék tartom, kérem, hogy abból még tizenkét pakétot küldjen sziveskedjék, a minék ára ide van mellékelve. Tisztelettel köteles szolgálja

Unterleiner János,
bírtokos.

Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak Neunkirchenben.

M. Schönberg, május 5. 1873.

Imet bátkorodom kéni, hogy kitűnő Wilhelm-féle csúsz- és kőszvényellenes vértisztítót teáját két hónap pakétot utánvétel mellett küldjen sziveskedjék. Különös tisztelettel aláírozok szolgálja

Erőlich J.,
nyugalm. eardos.

Óvás hamisítás és rásejés ellen.

A valódi Wilhelm-féle csúsz- és kőszvény ellenes vértisztítót tea csak **Wilhelm** csúsz- és kőszvény ellenes vértisztítót teája nevezetű gyárból Neunkirchenben Bécs mellett, vagy a hírlapokban közlöt raktárakból kapható.

Egy 8 adagra osztott, orvosi utasítás szerint készített pakét ára használati utasítással együtt 1 ft. külön göngy- és bélyege 10 kr.

A t. közönség kényelme tekintetéből a Wilhelm-féle csúsz- és kőszvény ellenes vértisztítót tea kapható még

Kolozsvárt: Binder C. H. gyógyszer. Beszerző: Tergovich és Lintzénél.

Kélp Frigyesnél.

Dietrich és Fleischernél.

Bálasztván: Dániel Mihálynál.

Gyula-Fehérvárt: Erőlich gyógyszerésznél.

Biro M. nál.

Brassóban: Jekeline gyógyszerésznél.

Maros-Vásárhelyen: Bucher Miksánál.

Nagy-Bányán: Haracek gyógyszerésznél.

Nagy-Szajón: Milde Adolf megyei orvosnál.

Budán: Vlassek Ede gyógyszerésznél.

Pesten: Török József gyógyszerésznél.

Tallmayer és társánál.

Waghy Lajosnál.

Románban (Moldova): Dánffy József gyógyszerésznél.

Szeged: Teutsch J. B. nál.

Szász-Régenben: Leonhardt J. nál.

(190) (2-3)

Nemes Tordamegyében Pusztaszentkirályon, egy 62 hold térmértékű, csak három darabban lévő birtok (benne sarjút is termő jó nagy rét) korcsma joggal, s a Tordára vezető országút mellett fekvő korcsoma helyiséggel; — továbbá a Sütőkövi szomszéd határon, egy két kövi lisztelő malommal, molnárházal és réttel együtt, örökáron eladó. Értekezhetni iránta ügyvéd Erdélyi Sámuellel bel-farkas-utczában 13 ház szám alatt Kolozsvárt.

(17) (7-31)

Lyukas fogak kitöltésére

hatásosabb és jobb szer nincs mint dr. Popp J. G. cs. k. udv. fogorvos fog-plombája (Bécs, Stadt, Bognergasse Nr. 2.), melyet mindenki maga egész könnyen és fájdalom nélkül a lyukas fogba illeszthet, mely aztán szilárdul a fogmaradvékkel és foghússal össze, forrva, a fog tovább romlását megállítja s a fájdalmat megszünteti.

Anatherin szájviz

dr. Popp J. G. cs. k. udv. fogorvos-tól Bécsben, Stadt, Bognergasse 2. sz. 1 forint 40 krajczáros palackokban, legjelesebb szer csúsz fogfájás, a foghúsgyulladás, daganata és kisebzése ellen; feloldja a megfűtött fogkövet s gátolja annak mirakulálását, megerősíti a mozgó fogakat a foghússzilárdítás által; s midőn a fogakat és foghúst minden ártalmas anyagtól megtisztítja, a szájnak kellemes frisseséget kölcsönöz, eltávolítja a száj rossz szagát csak rövid ideig használat után is.

Anatherin fogpép

dr. Popp J. G. cs. k. udv. fogorvos-tól Bécsben.

E készítmény megőrzi a lehellet frissességét és tisztaságát, azon kívül arra is szolgál, hogy a fogaknak vakító fehérséget kölcsönöz, azok romlását gátolja s a foghúst megerősíti.

Dr. Popp J. G.

Növény-fogpora,

Annnyira tisztítja a fogakat, hogy napenkénti használata által nemcsak az annyira kellemetlen borkó elváltatik el, hanem a fogak glazúrája és fehérége is mindinkább gyarapodik. — Egy doboz ára 63 kr. o. o.

Raktárak: Kolozsvárt: Woll, dr. Hincz Gy. Engel J., Binder gyógyszerészeknél és Karvay J. kereskedésben, valamint Erdély minden gyógyszerészeiben, illatszer- és disznó-árú kereskedéseiben.

(89) (2-50)

Csak egy kísérlet kell!

hogy mindenki meggyőződhessen bámulandó jutányos

27 kros

csikkek jószágáról.

Vásznak.

1 vég 50 rőfös 1/2, széles szövet . . . 13 ft 50 kr.
1 vég 30 rőfös 1/2, széles szövet . . . 8 ft 10 kr.
1 vég 30 rőfös 1/2, széles cszerna-vászon . . . 8 ft 10 kr.
1 vég 30 rőfös 1/2, széles cszerna-vászon . . . 8 ft 10 kr.

Selyem- és bársony-szalagok.

Fail vagy noblesse-selyem minden szíma divatos szímben, színes határszalagok is, 01 új színeket rófe 27 kr. Rét új színeket 2 rőfe 27 kr.

Egy pár

fehér vagy csilkos női, vagy gyermek térdharisnya, leg- jobban a csúsz . . . 27 kr.
Egy pár férfi farszék . . . 27 kr.
Egy pár harisnyakötő, széles selyem-szalaggal díszítve . . . 27 kr.

Továbbá

fehér damaszt-törölközők, vászon ágyművek, nehéz hossz- szőnyegek, bútorhírtak, háló- és csúsz-függönyök, való- di színi petardák, fűzők, pengyolákabak-kelmek, bar- chantok sat. sat. rófe . . . 27 kr.

Gyapjú-ruhakelmék.

1/2, széles nehéz ripszak, lástra-diagonálak, thibetek, ga- zierak, barégek, simák, csikósok, mindenféle szímben, rófe száma . . . 27 kr.

27 kr. =

Egy darab

Legyező mindenféle szímben . . . 27 kr.
Egy garn. fej- és mellősekor bársonyszalaggal, rózsák- kal díszítve . . . 27 kr.
Egy pár kényes gallér . . . 27 kr.
1 fej- vagy zsebkendő, valódi szímmel . . . 27 kr.
1 len- zsebkendő . . . 27 kr.
1 len- asztalterítő . . . 27 kr.
1 tajok-fűzőtű . . . 27 kr.
1 hajfésű . . . 27 kr.
1 szálcs és hurkoló öltő . . . 27 kr.
1 angol-ládam, egészen fekete gyönggyel kíméve . . . 27 kr.
1 bőr pénzszekő . . . 27 kr.
1 chinaest- és kávékanál . . . 27 kr.

Megrendelések

az összes küldésé vagy utánvétel mellett pontosan esz- közlötnek, mustak bérmentesen küldtnek.

Nagyan árúak árondózt kapnak.

A cikkek valódiság és minőség iránt kétségessé mellett áratatnak, Csiszörnek nem talál cikkek nehézség nélkül visszavételnek.

Beck Grand-Bazárja

Bécs, I., Adlergasse 4.

Kérjük a czimet megőrizni és azt jól megjegyezni.

(38) (28-36)

Dr. HANDLER MÓR

orvos- és sebésztudor, szülész és szemész, gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosítása mellett mindennemű

titkos betegségeket,

1) az önfertőzésnek minden következményeit, ugymint:

magömléseket,

az ingerlékeny gyengeségei, az ondófolást, különösen a

tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt)

2) **hugycsőfolyásokat** (még oly idülteteket is, a nemzörések bu- jakóros fekélyeit és másodrendű bujakört minden alakjai- ban és elcsufításában,

3) **hugycsőszűküléseket,**

4) friss és idült nyákfolyásokat nőknel, az ugynevezett fehérfo- lyást és onnan eredő magtalanságot,

5) **bőrkiütéseket,**

6) a **hugyhólyag betegségeit** és mindennemű vizezési nehézsé- geket.

Rendel naponként: délelőtt 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig, és este 7-—8-ig.

Lakik Pesten,

helváros, kigyó-utca 2-dik szám alatt, kigyó- és városház-utca sarkán, Rottenbiller-féle házban, az 1-ső emeleten, bemenet a lépcsőnél.

Dijjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik és a gyógyszerek megküldetnek.

Legujabban megjelentek

és **Stein János** erd. muzeum-egyl. könyv-kereskedésében Kolozsvárt

kaphatók:

IRODALMI UJDONSÁGOK.

Unitarius kis tükör,

vagyis az unitárius egyház története, hitelvei, egyházalkotmánya és szertartásai rövid foglalata.

Irta Ferencz József, a kolozsvári unitárius egyházközség lelkésze s főiskolai hittanár.

(Két függelék: az unitárius egyház püspökeinek névsora és tisztí névtára 1875 re.) Ára 50 kr.

Postán küldve 56 kr.

Az öskereszténység történelme.

Irta dr. Baur Ferdinand Christian.

A harmadik német kiadás után fordították: Dósa Dénes, szászvárosi tanár és Jesko Lajos, vécsi lelkész. Ára 3 ft.

Halotti ima, magyar-gyerő-monostori

báró Kemény Ferencz,

valóságos belső titkos tanácsos, a Leopold-rend középkeresztes vitéze, az erdélyi karok és rendek nyugalmozott elnöke, erdélyi ev. ref. egyház-kerületi főgondnok

gyászravatala fölött;

tartotta Kolozsvárt, 1875. január 4-kén, a halottas háznál

SZÁSZ DOMOKOS kolozsvári ev. ref. lelkész.

Ára 30 kr.

ORTSLEXICON

der Länder der ungarischen Krone. Mit Rücksicht auf die verschiedenen Zweige der Verwaltung.

Mit Benützung der neuesten amtlichen Daten redigirt durch Michael von Kollerffy, Ministerial-Sekretär im kön. ung. statistischen Bureau Preis 6 fl. ö. W.

A Lerouge ügy.

Irta Gaborian Emil. Franciaából fordította Gortvay B.

2 kötet. Ára 2 ft.

MIDDLEMARCH.

Tanulmány a vidéki életből.

Irta Eliot György. Az angol eredetiből fordította Csukási József.

4 kötet. Egy-egy kötet ára 2 ft.

MAGYAR BIRODALOM

statistikai kézikönyve, folytonos tekintettel

Ausztriára.

Irta dr. Konek Sándor, kir. tanácsos, a m. k. budapesti egyetemen a statistika nyilv. rendes tanára, magy. tud. akad. r. ragja.

Ára 6 ft.

Egy ember, a ki mindent tud.

Egy darab regény. Irta Jókai Mór. Ára 1 ft.

Mit természetesen a torda-aranyosi borvidék szőlésze,

hogy szőlőiparával jólre jusson 10 arannyal jutalmazott pályám.

Irta Nagy Ferencz. Ára 25 kr.

Postán küldve 30 krajczár.

Római családi jog.

Irta dr. Vécsey Tamás. Ára 3 ft.

Állam és egyház.

Irta Simonyi Iván. Második kiadás. Ára 1 ft.

Gyermekgyógyászat,

orvos növendékek és orvosok számára

Irta dr. Steiner János.

A második javított és bővített kiadás után magyarra fordította dr. Schülhof Jakab. Ára 4 ft.

A természet könyve.

Közérdekű olvasmányok a természettudományok köréből, Bernstein A. német műve után.

Fordította Nagy István 1—6 füzet. Egy-egy füzet ára 5 kr.

Népszerű és a gazdaság minden ágaira vonatkozó mezei gazda naptára

az uradalmak tisztjei számára.

Egy, a marhavászt távozató s előző rövid jegyzettel.

Ring Adorján, néhai gróf Andrassy György ur ó excellentiáj gazda- tisztje által összeállítva. Ára 50 kr.

JÓKAI MÓR

forradalom alatt írt művei 1848-49.

Jókai Mór sajátkezűleg rajzolt arcképével

Diszkötésben. Ára 5 ft.

III a HAZA!

LEVELEK egy államférfihoz.

Ára 70 kr.

Ugyan csak

Legujabban megjelent és **Stein János** erd. muzeum-egyl. könyv-kereskedésében Kolozsvárt

kapható:

Téli estvékre!!

Epen most jelent meg

FAUBLAS

lovag

KALANDJAI.

Louvet de Couvray eredeti francia műve után.

Ára gyönyörű színyomatu borítékba fűzve 1 ft 50 kr.

Postán bérmentes megküldéssel 1 ft 90 kr.

Louvet „Faublas“-ját csaknem klasz- szikus regénynek mondhatni. — Egy me- rőben rohadt társadalom erkölcs-tükre, a forradalom előtti korszak állapotát és né- zeteit nem a buzgólkodó nemes haragjával, nem a szatyrikus csipősséggel festi, hanem a hősek és hősnők bujavágyán és ledérés- gán függő oly naiv eredeti kedvteléssel, hogy minden sorban észrevehetni, hogy

szerező, korának valódi szülöttje, rkölcs te- kinteté benkörtársaival teljesen egyetér- t. A háttér elég komor, a leveg meg van mérgezve, az állam alaposzlopai inognak a társadalmi romlottság befolyá. alatt. A felfordulás a levegőben van, — ert ki le- het olvasni a könyvből, hogy y állapo- tok, a minők a könyvben festi vannak, nem tarthatnak.

Szerző a jó társaságot rajza, az-az egytűtű férjek, ledér marquisek, a gróf- nók és pikáns szobaczezsok társaság — és ezek közt hőst, Faublas ovaot, a szeretetreméltó vásottás esztényképét. Hősre pazarol minden noblesse minden kellemet, minden szellemet, szal mind- azon erények összeségét, a melyk a régi francia nemeset jellemzik.

Nő alakban hatol e fiatal lova egy buja marquisé bálsozójába, a ki egytűtű fér- jét gyönyörködteit módon szedira, aztán diadalmasan kiállott párbaj utáregy fiatal sovár grófnő karjaiba dől, a kin tehetet- len férje csupán talányokat tud csinálni, meglepszik en passant egy tde toblány- kecsével is, nem csinál lelkiismeret egy tapasztalatlan, a zárdából csak nst mene- kült nemes kisasszonyt beavatni szellem titkaiba, s mindez nem gátolja, hy a kö- zben felelté érzékenyen ne sohajzzék töle elszakított fiatal neje után.

Faublas e mellett büszke, bátor, agyloktú; elveire nézve tetőtől talpig francia aris- tokrata.

Louvet művében egy szóval a fradalom előtti korszak erkölcsi történetek hű ké- pét látjuk, s önkényt támadt belünk az a meggyőződés, hogy oly állapot, a mi- nökkel „Faublas“-ban találkoztunk, csak úgy végződhetek, a mint végződött, a guil- lotine vértöcsáiban.

Új jelenség az ifjusági irodalom terén.

Epen most jelent meg Stein János könyvkiadó hivatalában s áhla min- den könyvárusnál kapható:

„A KANDALÓ ELŐTT”

elbeszélő költemények, mindkét nemű serdült ifjak számára

irta, átdolgozta, fordította:

Szász Béla.

Igen csinos kiállítással 4 sikerült képpel.

Ára 1 ft 60 kr.

A díszes, színezett képes borítékú kötet tartalma a következő: 1. A jó Isten üzene (Haracz Mari) Képpel. 2. A harmincz pénz. 3. A dadogó (Castelli). 4. A negyedik parancsolat (Enet nap- ballada). 5. Gond anyó története. (Francia népmese után). 6. Dávid király. (Hang Fr.). Az újvi kívánságok. (Prätzl) 8. A mostoha gyermek. 9. A persa paraszt. (Nicolay). 10. A jó Isan hajója. Képpel. 11. A tengelész. (Kind Frigyes). 12. Szegény ifju asszony. 13. Szent György helyete. (Lang- Beim). 14. Ise hercegzasszony. (Petersen Mari) Képpel. 15. A nagy sorsjegy. (Langheim) 1. Nóri Fü- lök. (Roelitz) 17. Róland, az apród. (Uhlend) Képpel. 18. A három katona. 19. Intó róla. (Smata V) 20. Boja Benedek. 21. V. Károly a zárdában. (Bürde). 22. Péter Sámuel. (Hang.) 23. kis egén farkinczaja

Ifjusági irodalmunk köztudomás szerint paragon hever s különön ser- dült ifjaink számára irodalmunk vajmi kevés szív- és észképző olsmányt nyújt. Ez oka, hogy 10—14 éves növendékeink, kiknek legnagyobb síkségük van rá, hogy fogékony lelkük az olvasmányok által nemesebb irány vegyen, a komolyabb classicus művek olvasására még nem levén megérve, holn izlés- rontó fészernűvek vagy még ennél is veszedelmesebb idegrázó francia gények olvasásával elégitik ki nemes hajlamaikat.

Irodalmunk e nagy hiányának lehető pótlására látott napvilágot fenneb- bi könyv, mely mint ezime is mutatja, a serdülő ifjuságnak kivn üres óráiban hasznos szorakozást nyújtani.

Nincsenek a szívnek marandóbb emlékei, mint azon benyomásokmelyek kora ifjuságunkban lelkünkbe vésődtek. Egy-egy rémséges alak vagy merész kaland, melyet oktalan dajkáinktól hallottunk vagy képtelenségekkel ungrakott francia regényből olvastunk, a koporsóig is elkísér. A szóban levő könyvet nemes szellem lengi át, szelid, erkölcsös érzelmeket olt az ifjuba s mit illet nem ajánlhatjuk eléggé a szülők figyelmébe.

Szász Béla neve az irodalom terén tekintélyes hangzással bir s ifjusá- gunk csak gratulálhat önmagának, hogy oly könyvet mondhat számár írott- nak, melyből finomabb aesthetikai izlést is tanulhat s mely csak mint zen is, önmagában marandó becsesél bir.